

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Број: 030-03-00019/2024-17

Датум: 03.12.2024.

Београд, Немањина 22-26

ДИРЕКТОРУ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
ДИРЕКТОРУ СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Поштовани/а,

Имајући у виду да смо суочени са порастом ситуација дигиталног насиља, у оквиру кога је и вршњачко насиље, као и да установе образовања и васпитања указују на актуелност и значајне последице ситуација ризичног, небезбедног понашања ученика/ца у дигиталном окружењу, молимо да имате у виду све потребне информације како би превенирали или адекватно интервенисали у таквим ситуацијама.

Министарство просвете је у последњим изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 – др. закон, 10/19, 6/20, 129/21 и 92/23) у члану 83 дефинисало употребу мобилних телефона у установама образовања и васпитања ради превенције злоупотребе информационо-комуникационе технологије. У поменутом члану **прецизирана је обавеза запослених у школи да општим актом уреде употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства за време реализације образовно-васпитног процеса у складу са смерницама** које је израдио Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања (Смернице у прилогу). Стога је неопходно да се установе доследно придржавају интерног акта којим су дефинисале ову област, што ће бити процењено у ситуацијама надзора.

Регулисањем употребе мобилних телефона за време реализације образовно-васпитног рада, кроз појачан превентивни и васпитни рад са ученицима, уз укључивање родитеља и запослених, верујемо да можемо утицати на превенцију злоупотребе мобилних телефона, друштвених мрежа и апликација којима се врши дигитално насиље према вршњацима и запосленима. Тиме се смањује могућност дискриминације, вређања угледа, части и достојанства и спречавања извођења ризичних „изазова“ у школском окружењу.

Министарство апелује на интензивирање школских превентивних активности са ученицима, родитељима и запосленима којима је потребно указати на конструктивну

употребу дигиталне технологије, друштвених мрежа и *Viber* група. Очекујемо да због безбедности деце, која су нам најважнија, установе информишу родитеље на родитељским састанцима, ученике на часовима одељењског старешине, као и кроз наставне и ваннаставне активности о последицама ризичног коришћења друштвених мрежа. Треба нагласити следеће:

Коришћење друштвених мрежа од стране деце и младих представља и потенцијалну опасност у више аспеката, као што су:

1. Психолошке последице:

- **Зависност:** Деца и млади могу развити зависност од коришћења друштвених мрежа, што може довести до смањења стварних социјалних интеракција и смањења физичке активности.
- **Низак ниво самопоштовања:** Изложеност идеализованим сликама живота других људи, посебно на платформама као што су *Instagram* и *TikTok*, може довести до незадовољства сопственим изгледом или животним стилем.
- **Знаци депресије и анксиозности:** Превелик фокус на онлајн везе и интеракцију може допринети осећају изолације, депресије или анксиозности.

2. Cyber bullying /Сајбербулинг:

- Друштвене мреже могу бити места на којима се догађају различити облици насиља и агресије: вербално злостављање, ширење гласина или изоловање особе. Деца и млади, који нису још увек емоционално спремни да се суоче са таквим ситуацијама, могу доживети трауму.

3. Безбедност и приватност:

- **Лични подаци** који се деле на друштвеним мрежама (попут локације, слика или других осетљивих информација) могу бити злоупотребљени. Деца и млади често нису свесни које су последице од објављивања приватних информација.
- **Опасности од превараната на интернету:** Преваранти могу злоупотребити друштвене мреже за манипулацију, обмањивање и врбовање младих људи у циљу радикализације и експлоатације.

4. Погрешан приступ информацијама:

- На друштвеним мрежама се често шире нетачне информације. Млади који нису у потпуности развили критичко мишљење могу прихватити погрешне податке као истину.
- Превише временаведеног на друштвеним мрежама може довести до недостатка времена за истраживање других извора информација, што може утицати на развој младих људи.

5. Ризик од сексуалног узнемиравања:

- Млади људи могу бити изложени сексуалном узнемиравању или манипулацији од стране непознатих људи који користе мреже као средство за контакт.

Како минимизирати опасности?

- Родитељи, односно други законски заступници треба да прате активности деце на интернету, постављајући јасне границе.
- Потребно је едуковати децу и младе о безбедности на интернету, укључујући приватност и потенцијалне опасности.
- Охрабривати младе да раде на развоју самопоуздања које не зависи од одобравања са друштвених мрежа.
- Увођење временских ограничења за коришћење друштвених мрежа може бити корисно.

Подсећамо на обавезу пријављивања ситуација насиља које укључују децу путем Националне платформе „Чувам те“, како Министарству просвете, тако и другим надлежним институцијама из спољашње мреже заштите у складу са проценом, пре свега о ситуацијама трећег нивоа вршњачког насиља, ситуацијама када је ученик претрпео насиље од стране запосленог и када је ученик извршио насиље према запосленом. О ситуацијама првог и другог нивоа вршњачког насиља, путем ове платформе, установа само води евиденцију. Поред наведеног, информативно-едукативни садржај, који је постављен на Националној платформи, можете користити као ресурс приликом планирања и реализације превентивних активности са ученицима, родитељима и запосленима.

У прилогу достављамо ресурсе који су значајни за планирање и реализацију активности у циљу јачања васпитне улоге установа и превенције насиља, пре свега дигиталног насиља. Захваљујемо се на посвећености и свакодневном труду који улажете у креирању безбедног и подстицајног окружења за све учеснике школске заједнице.

Прилог: као у тексту (1).

МИНИСТАР

Славица Ђукић Дејановић
проф. др Славица Ђукић Дејановић

Прилог:

1. Смернице за употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у доуниверзитетском образовању - <https://ceo.edu.rs/wp-content/uploads/2023/12/Smernice-za-upotrebu-mobilnog-telefona-elektronskog-uredaja-i-drugog-sredstva.pdf>
2. Национална платформа „Чувам те“ - <https://edu.cuvamte.gov.rs/>
  - за запослене - "Безбедно коришћење дигиталне технологије - превенција дигиталног насиља",
  - за родитеље - "Безбедно коришћење дигиталне технологије и улога породице",
  - за ученике - "Како да заштитим себе и друге на интернету" .
3. Национални контакт центар за безбедност деце на интернету – Паметно и безбедно - <https://www.pametnoibezbedno.gov.rs/>
4. Филм „Реци Не!“ - "Reci Ne!" - YouTube
5. „ДЕЦА У ДИГИТАЛНОМ ДОБУ. ВОДИЧ ЗА БЕЗБЕДНО И КОНСТРУКТИВНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ И ИНТЕРНЕТА“ - [Deca u digitalnom dobu.pdf](#)
6. Водич „Деца и интернет, паметно и безбедно од почетка. Безбедан интернет за целу породицу“ - [C3Deca-i-internet-pametno-i-bezbedno-od-pocetka.pdf](#)
7. „ПРИРУЧНИК МЕДИЈСКЕ И ИНФОРМАЦИОНЕ ПИСМЕНОСТИ ЗА РОДИТЕЉЕ“ - [Prirucnik-za-roditelje_260-x-171-mm_web-1.pdf](#)
8. „ОБРАЗОВАЊЕ ЗА ДИГИТАЛНО ГРАЂАНСТВО – ПРИРУЧНИК. БИТИ ОНЛАЈН. ДОБРОБИТ ОНЛАЈН. ПРАВА ОНЛАЈН.“ - [D-8-Savet-Evrope-Prirucnik-Obrazovanje-za-digitalno-gradjanstvo.pdf](#)
9. Приручник за родитеље „ЈЕДНОСТАВНИ КОРАЦИ ЗА ПОМОЋ ДЕТЕТУ ДА ПОСТАНЕ ДИГИТАЛНИ ГРАЂАНИН - [D-7-Savet-Evrope-Dete-kao-digit-gradjanin-Jednostavni-koraci.pdf](#)
10. Приручник за наставнике „Подучавање компетенција за демократску културу кроз онлине наставу“ - [D-7a-SAVET-EVROPE-KOMP-ZA-DEM-KULTURU-U-ONLAJN-NASTAVI-Prirucnik-za-nastavnike.pdf](#)
11. Водич за запослене у установама основног и средњег образовања и васпитања „Васпитање у функцији добробити и целовитог развоја деце“ - <https://prosveta.gov.rs/wp-content/uploads/2024/02/Vodic-Vaspitanje-u-funkciji-dobrobiti-i-celovitog-rayvoja-dece-01.02.2024..pdf>
12. Видео обука „Васпитање и социјално-емоционално учење у функцији добробити и целовитог развоја деце“ - https://www.youtube.com/watch?v=Q5S4b5a_0VE